

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної
політики України від 11 серпня 2005 року № 374»

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання

Проект наказу розроблено з метою реалізації пункту 14 Порядку ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення реалізації деяких положень Закону України «Про зерно та ринок зерна в Україні» від 17 листопада 2004 року № 1569.

Прийняття проекту наказу забезпечить юридичним та фізичним особам доступ до частини електронної бази даних основного реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання (далі – Реєстр) зернових складів та зернопереробних підприємств щодо наявності зерна на зберіганні в розрізі культур, класів та років урожаю.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		не впливає
Держава	впливає	
Суб'єкти господарювання	впливає	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	впливає	

II. Цілі державного регулювання

Проект наказу розроблено з метою удосконалення основних засад державної політики стосовно регулювання ринку зерна, що спрямовані, зокрема, на забезпечення збереження балансу інтересів суб'єктів господарювання.

Проектом наказу поставлено за мету вирішення таких питань:

– нормативно-правове забезпечення реалізації пункту 14 Порядку ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення реалізації деяких положень Закону України «Про зерно та ринок зерна в Україні» від 17 листопада 2004 року № 1569;

- зростання ефективності функціонування українських зернових складів;
- забезпечення сприятливого клімату для ведення агробізнесу.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1: Невтручання і залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Зазначений спосіб не може вважатися прийнятним, оскільки може призвести до порушення балансу інтересів суб'єктів господарювання у сфері зберігання зерна. Зокрема: – невиконання пункту 14 Порядку ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 року № 1569; – втрати можливості для юридичних та фізичних осіб на законодавчій основі отримати доступ до інформації в основному реєстрі на зерно та зерна прийнятого на зберігання в частині наявності зерна на зберіганні по культурах, класах та роках урожаю.
Альтернатива 2: Прийняття проекту акта	Дозволить забезпечити: – реалізацію норм пункту 14 Порядку ведення реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2004 року № 1569; – встановлення єдиних та прозорих правил взаємовідносин суб'єктів господарювання, задіяних у сфері зберіганні зерна та продуктів його переробки.

Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей
Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: Невтручання і залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	X	Можливо призведе до втрати прибутку поклаждавців зерна. Відсутність нормативно-правового акта може призвести до викривленого ведення бухгалтерського обліку.
Альтернатива 2: Прийняття проекту акта	– Детінізація зберігання зерна на зернових складах. – Дерегуляція діяльності суб'єктів господарювання.	X

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом:
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць					
*Споживачі послуг: виробники зерна	210	999	579	3228	5016
питома вага групи у загальній кількості, %	4,1 %	20,0 %	11,5 %	64,4 %	100 %
обсяги обігу зерна в групі: надійшло протягом 2019 р., тис. т	44 441	12 840	842	91	58 213
Кількість суб'єктів господарювання, на які поширюються послуги, що надають суб'єкти регулювання					
Надавачі послуг: суб'єкти зберігання зерна	224	438	163	126	951
питома вага групи у загальній кількості, %	23,6 %	46,1 %	17,1 %	13,2 %	100 %

*Оскільки згрупувати суб'єктів зберігання зерна за категоріями масштабів виробництва («великі», «середні», «малі» та «мікро») відповідно до вимог Господарського кодексу не передбачається можливим, а застосування підходу пропорційного розподілу до наявної відповідної галузевої структури є методологічно некоректним – основним видом діяльності для переважної більшості суб'єктів зберігання зерна є «Сільське господарство» (код 01 КВЕД 2010). Як показник для категоризації суб'єктів зберігання був використаний загальний обсяг зданого зерна на зберігання.

За оперативними даними ДП «Держреєстри України» станом на 01.08.2019 р. чисельність суб'єктів господарювання, що здійснюють зберігання зернових культур, становила 5016 одиниці. З них:

1. «великі» – суб'єкти господарювання, що зберігають зерно протягом маркетингового року понад 10 000 тонн – 210;

2. «середні» – суб'єкти господарювання, що зберігають зерно протягом маркетингового року від 1000 до 10 000 тонн – 999;

3. «малі» – суб'єкти господарювання, що зберігають зерно протягом маркетингового року від 500 до 1 000 тонн – 579;

4. «мікро» – суб'єкти господарювання, що зберігають зерно протягом маркетингового року понад 500 тонн – 3228.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: Невтручання і залишення існуючої на даний момент ситуації без змін	Відсутність нормативного акта призводить до зменшення конкурентоздатності прозорих гравців ринку з відповідним зменшенням їх доходів.	X
Альтернатива 2: Прийняття проекту акта	– Збереження наразі діючих прозорих та чітких правил у взаємовідносинах між суб'єктами ринку зерна.	Для діючих суб'єктів обсяги витрат залишаються без змін

Щодо надання окремих розрахунків стосовно орієнтовних витрат суб'єктів зі зберігання зерна, вважаємо за необхідне надати короткий опис проблемних питань, що виникають при зберіганні зерна на зернових складах.

Відповідаючи вимогам сучасного ринку, суб'єкти ринку зі зберігання зерна визнали неможливість існуючої ситуації на рику зерна через цілу низку операційних проблем:

– сумнівна точність інформації (можливість помилок при введенні даних та неможливість їх оперативного виправлення), що призводить до викривлення показників, на основі яких приймаються управлінські рішення;

– відсутність можливості контролю завантаженості зернового складу зерном, що може призвести до змов на підприємстві, крадіжок, подання неправдивої викривленої інформації.

У відповідь на вищезазначені виклики ринком інформаційних послуг розроблено та запропоновано ряд програмних комплексів, що дозволили максимально автоматизувати основні процеси роботи зернових складів. Запровадження автоматизованої системи обліку діяльності зернового складу дозволило керівникам та управлінцям відповідних підприємств отримати: прозорість по всіх операціях з зерном; можливість аналізувати інформацію та приймати коректні управлінські рішення на її основі; економію коштів; впорядкування взаємовідносин із клієнтами (поклажодавцями).

Наразі на ринку України представлено одразу декілька основних програмних комплексів єдиної системи обліку роботи зернового складу. При цьому, незважаючи на різних розробників відповідних комплексів, застосування уніфікованого підходу до автоматизації основних операцій роботи елеватора забезпечило системне взаємовизнання та безконфліктність роботи різних систем.

Деякі елементи спектру автоматизованих робіт, що виконуються на зернових складах:

	Присутнє в комплексах	Уніфіковане в інструкціях
Автоматизація робіт бухгалтера по зерну		
реєстрація ввезення зерна, оформлення	+	+

вивезення зерна		
виписка складських документів (складська квитанція, просте та подвійне складське свідоцтво)	+	+
переоформлення прав власності на зерно	+	+
переміщення зерна по території	+	+
зачистка зерносклади	+	+
формування звітності (журнал складських документів, реєстри наказів, реєстри документів актів розрахунку, звіт про рух зерна та продуктів його переробки, тари на підприємствах форми № 37, книга кількісно-якісного обліку зерна та продуктів його переробки форми 36)	+	+
реєстрація руху зерна в обліковій системі	+	+
переоформлення прав власності на зерно	+	+
Автоматизація робіт бухгалтера по розрахунках		
встановлення вартості послуг зернового складу	+	–
формування договорів з власниками зерна	+	–
формування первинних облікових документів та звітності	+	+

Таким чином діючі програмні комплекси автоматизації роботи зернових складів підприємств побудовані на уніфікованих підходах ведення кількісно-якісного обліку зерна із застосуванням загальноприйнятих у галузі методах розрахунків. Такий підхід до розвитку зернової складської інфраструктури дозволив не тільки мінімізувати втрати та збільшити ефективність роботи окремих суб'єктів галузі, але й сприяв зростанню загальної швидкості та прозорості обігу зерна на ринку, що стало запорукою успішної реалізації експортного потенціалу України в зерновому секторі. В свою чергу, для споживача послуг зі зберігання (поклаждавців) застосування уніфікованого підходу забезпечувало гарантування певного набору якісних показників відповідних послуг з одночасним захистом його інтересів.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей. Визначення альтернативних способів

Обрані способи	Альтернативні способи	Аргументи щодо переваги обраного способу
Нормативно-правове закріплення прозорих та чітких правил у взаємовідносинах між суб'єктами ринку зерна	Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може стати розроблення регламенту зберігання зерна та продуктів його	На даний час обраний спосіб є найбільш доцільним, оскільки забезпечить оперативне вирішення головних проблем і надасть

	<p>переробки, передбачене в чинному законодавстві, проте на розроблення нового нормативно-правового акта піде багато часу. Впровадження інструментів саморегуляції галузі дозволило б закріпити діючі правила у взаємовідносинах суб'єктів ринку, але наразі відсутня законодавча база щодо саморегуляції.</p>	<p>можливість отримати економічний результат вже в короткостроковій перспективі. При цьому передбачені додаткові заходи дозволять покращити бізнес-середовище в Україні.</p>
--	--	--

V. Механізми та заходи, що забезпечать розв'язання визначеної проблеми

З метою досягнення цілей, визначених у розділі II аналізу регуляторного впливу, пропонується погодити проект наказу.

Заходи, які необхідно здійснити органам влади для розв'язання проблеми: провести погодження проекту наказу з Державною регуляторною службою України;

провести державну реєстрацію наказу в Міністерстві юстиції України;

забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України (www.minagro.gov.ua) та провести громадське обговорення проекту наказу;

провести семінари для ознайомлення заінтересованих сторін у сфері зберігання зерна з нормативним актом.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання для розв'язання проблеми:

провести ознайомлення відповідного персоналу зернового складу щодо оприлюднення інформації про наявність зерна на зерновому складі по культурах, класах та роках урожаю відповідно до запропонованих регулювань.

Розв'язання проблеми можливе лише шляхом прийняття даного проекту наказу.

Прийняття проекту наказу дасть можливість захистити державні інтереси, інтереси суб'єктів господарювання у сфері зберігання зерна, підвищити рівень довіри між зерновими складами та покладавцями зерна.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Можливість виконання вимог регуляторного акта оцінюється як висока, оскільки ресурсів, які є у розпорядженні компетентного органу та суб'єктів господарювання, на яких поширюватимуться відповідні вимоги, достатньо для їх виконання.

Витрати органів виконавчої влади на виконання вимог регуляторного акта пов'язані із необхідністю навчання посадових осіб компетентного органу щодо проекту наказу щодо доступу до отримання інформації про наявність зерна на зернових складах по культурах, класах, роках урожаю вирішується шляхом проведення роз'яснювальної роботи серед зацікавлених сторін та будуть здійснені в рамках посадових обов'язків відповідальних осіб.

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва наведено згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва).

Державне регулювання за проектом наказу не передбачає утворення нового державного органу.

Затвердження акта надасть можливість забезпечити інтереси держави та суб'єктів господарювання.

Реалізація наказу «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики України від 11 серпня 2005 року № 374» не потребує додаткових витрат з Державного бюджету.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії наказу необмежений. Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни законодавчих актів України вищої юридичної сили, на виконання яких розроблений цей проект регуляторного акта.

Цей регуляторний акт набирає чинності відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

До показників результативності належать:

Обсяг надходжень до бюджету.	Реалізація наказу не впливатиме на обсяг надходжень до Державного бюджету України.
Кількість суб'єктів господарювання, які зможуть скористатися нормами проекту наказу.	Дія акта поширюватиметься на всіх суб'єктів зернового ринку, які зберігають зерно на зернових складах.

Час та кошти, що витрачатимуться суб'єктами підприємницької діяльності на реалізацію регуляторного акта.	Дозволить оптимізувати часові та фінансові витрати.
Збільшення обсягів зберігання зерна	Прозорість в обігу зерна та покращення показника довіри між суб'єктами господарювання та покладавцями зерна на зернових складах.
Підключення зернових складів до основного реєстру складських документів на зерно та зерна, прийнятого на зберігання	Вихід зернових складів з «сірого ринку» зерна та їх прозорості в роботі.
Кількість суб'єктів, на яких поширюватиметься дія акта.	Загальна кількість суб'єктів, на яких поширюватиметься дія акта, й стосується усіх суб'єктів зберігання зерна.
Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб.	Високий. Проект розміщено для оприлюднення на офіційному сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України (www.minagro.gov.ua).

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності зазначеного регуляторного акта буде здійснюватися статистичним методом шляхом аналізу даних із відкритих інформаційних джерел через один рік.

Повторне відстеження результативності буде здійснене через два роки після набрання ним чинності.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом аналізу статистичних даних раз на три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результатів цього акта.

У разі виявлення нерегульованих та проблемних моментів шляхом проведення аналізу показників дії цього акта та шляхом внесення відповідних змін ці моменти буде виправлено.

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснювати центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в сфері зберігання зерна та продуктів його переробки.

Заступник Міністра аграрної політики та продовольства України

Володимир ТОПЧІЙ